

ČESKÝ TĚŠÍN INEUROPE CIESZYN

STRATEGIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ CIESZYNA I CZESKIEGO CIESZYNA W KONTEKŚCIE ROZWOJU EUROREGIONU ŚLĄSK CIESZYŃSKI Streszczenie

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

ČESKÝ TĚŠÍN

Cieszyn
robi wrażenie

EUROREGION
TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO
ŚLĄSK CIESZYŃSKI

Zamawiający:

**Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”
z siedzibą w Cieszynie**

**Regionalne Stowarzyszenie Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego
z siedzibą w Czeskim Cieszynie**

Data opracowania: sierpień 2019

Wykonawcy:

**Kreatus sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62
www.kreatus.eu**

KREATUS

**Akademia WSB
41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Cieplaka 1C
www.wsb.edu.pl**

Akademia WSB

Autorzy:

**dr Joanna Kurowska-Pysz
inż. Marian Razima
dr inż. Łukasz Wróblewski**

Konsultacje:

**Tomáš Balcar
Gabriela Hřebačková
Renata Karpińska
Bogdan Kasperek
Petra Mitrengová
Marek Olszewski
Pavel Peč
Gabriela Staszekiewicz
Eksperti**

**PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020**

**EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO**

**Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego - Program Interreg V-A Republika Czeska - Polska**

Wprowadzenie

Opracowana strategia to kluczowy rezultat współpracy Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna oraz Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” z siedzibą w Cieszyźnie (zwanego dalej OLZA) i Regionalnego Stowarzyszenia Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego z siedzibą w Czeskim Cieszyźnie (zwanego dalej RSTS) w ramach projektu „Český Těšín/Cieszyn INEurope”. Projekt ten był wdrażany przez partnerów w latach 2018-2019 i służył opracowaniu dokumentu strategicznego, umożliwiającego wykreowanie funkcjonalnej przestrzeni do współżycia społecznego, życia kulturalnego oraz lepszego, wzajemnego poznawania się społeczności Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna. Pozwoli to jeszcze lepiej wykorzystać fenomen tzw. miasta podzielonego, wyeksponować walory rzeki Olzy i unikalny motyw granicy, symbolicznie obecny na Moście Przyjaźni, jako element krystalizujący strukturę społeczną, przestrzenną i funkcjonalną obu miast.

Historyczne losy Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna przeplatają się z ważnymi dla Śląska Cieszyńskiego wydarzeniami, które przez wiele lat budziły emocje po obu stronach granicy. Po upadku bloku komunistycznego, dzięki przemianom społeczno-gospodarczym w Polsce i Czechach oraz w ramach intensyfikacji współpracy obu krajów w Grupie Wyszehradzkiej – granica na Olzie stopniowo przestawała być linią podziału, przeobrażając się w nową przestrzeń do transgranicznej współpracy obu miast. W 1998 r. Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz sąsiednie gminy polskie i czeskie podpisały porozumienie torujące im drogę do instytucjonalizowanej współpracy w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński. Euroregion do dziś jest wiodącym kreatorem i animatorem polsko-czeskiej współpracy transgranicznej na Śląsku Cieszyńskim.

Działania wspierające rozwój współpracy transgranicznej są niezmiernie ważne, z uwagi na wiele barier, które wciąż utrudniają ten proces. Kluczowe bariery we współpracy miast Cieszyn i Czeski Cieszyn to m.in.:

- różnice w systemach prawnych i administracyjnych w Polsce i Czechach;
- niedobór funduszy prywatnych i publicznych na rozwój współpracy transgranicznej;
- różnice w indywidualnych celach i potrzebach partnerów;
- niski poziom wzajemnego zaufania;
- niewystarczające zainteresowanie współpracą transgraniczną ze względu na brak wiedzy o jej mechanizmach oraz korzyściach, jakie można dzięki niej osiągnąć;
- słaba znajomość języka partnera, szczególnie języka specjalistycznego i problemy komunikacyjne.

Ważnym narzędziem, które można wykorzystać we współpracy transgranicznej aby zminimalizować oddziaływanie opisanych wyżej barier i wielu innych czynników hamujących ten proces jest strategia. Strategia to narzędzie zrównoważonego planowania w regionach, w tym także na pograniczach, które można również wykorzystać m.in. na potrzeby aliansów miast, chcących rozwijać współpracę transgraniczną ze swoimi najbliższymi sąsiadami. Strategia wskazuje sposób realizacji inicjatyw i projektów, które będą wspólnie wdrażane przez partnerów dla osiągnięcia ustalonych celów i rezultatów współpracy.

Metodyka prac nad dokumentem

Metodyka pracy nad strategią

Źródło: opracowanie własne

Wizja i misja dotycząca współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński

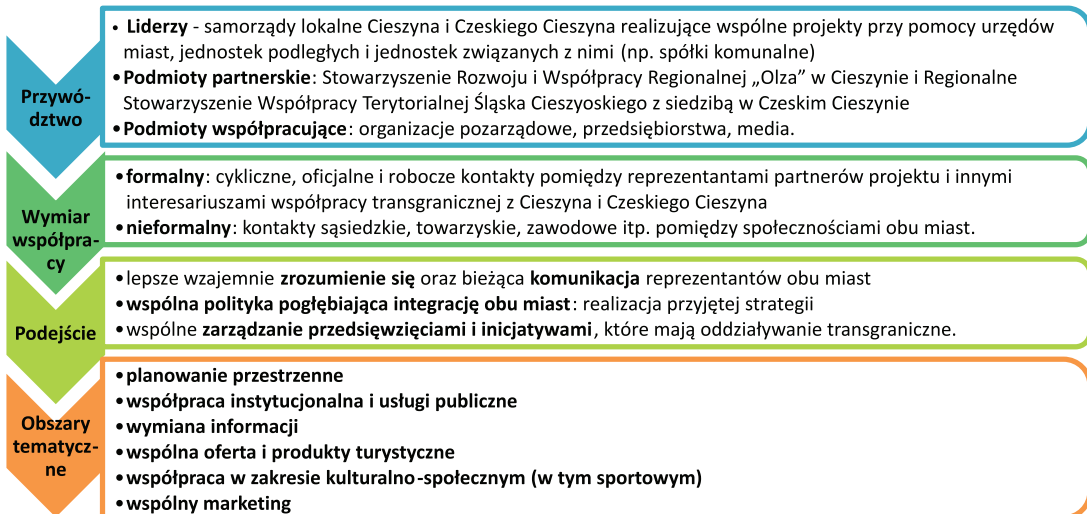
Wizja

Euromiasto Cieszyn - Czeski Cieszyn' 2025 +

Misja

***Oparta na unikalnych walorach
współpraca Cieszyna i Czeskiego Cieszyna
jako siła napędowa integracji lokalnych społeczności,
poprawy jakości życia mieszkańców,
rozwoju przedsiębiorczości i turystyki
oraz pielęgnowania zasobów historycznych
i ochrony środowiska naturalnego
w Euroregionie Śląsk Cieszyński***

Plan realizacji misji i wizji dotyczącej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyzna

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne dotyczące współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński

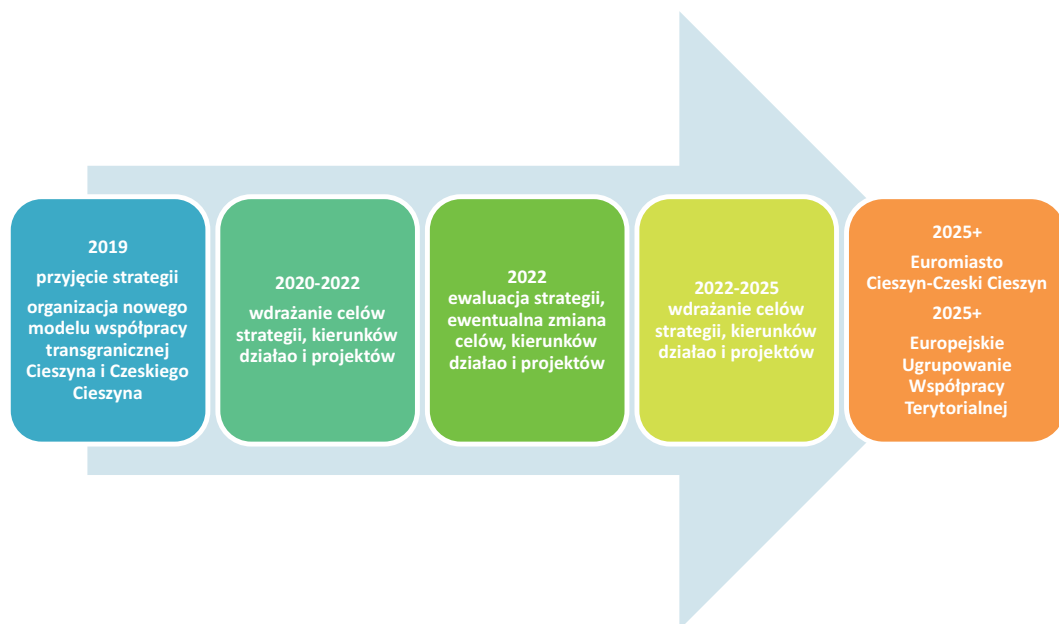
Nr	Obszar tematyczny współpracy transgranicznej	Cel strategiczny
1	PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Wdrożenie systemu zintegrowanego planowania przestrzennego w Cieszynie i Czeskim Cieszyźnie, uwzględniającego różnice w systemach prawnych obu miast, ale zarazem stwarzającego warunki do optymalnego wykorzystania przestrzeni na wspólne potrzeby.
2	WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA I USŁUGI PUBLICZNE	Wspólne wykorzystanie infrastruktury publicznej obu miast w możliwym zakresie, rozwój transgranicznych usług publicznych oraz prowadzenie spójnej polityki inwestycyjnej w Cieszynie i Czeskim Cieszyźnie m.in. w zakresie rozwoju inwestycji komunalnych i komercyjnych, a także publiczno-prywatnych.
3	WYMIANA INFORMACJI	Wspólna polityka informacyjna, oparta na transgranicznym systemie wymiany informacji na różnych szczeblach, a także wspólnym jej kreowaniu i rozpowszechnianiu.

4	WSPÓLNA OFERTA I PRODUKTY TURYSTYCZNE	Spójna, transgraniczna oferta turystyczna Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna przyciągająca na Śląsk Cieszyński gości z Polski, Czech oraz innych krajów.
5	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE KULTUROWO-SPOŁECZNYM (W TYM SPORTOWYM)	Polityka transgraniczna dotycząca kultury oraz sportu, ukierunkowana na ochronę wartości kulturowych, rozwój różnorodnej oferty kulturalnej oraz promowanie zdrowego stylu życia, integrująca społeczności Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna.
6	WSPÓLNY MARKETING	Polityka transgraniczna dotycząca budowania spójnego wizerunku obu miast, promująca wspólną markę Cieszyn - Czeski Cieszyn, obejmująca system identyfikacji wizualnej obu miast dla wspólnych przedsięwzięć.

Źródło: opracowanie własne

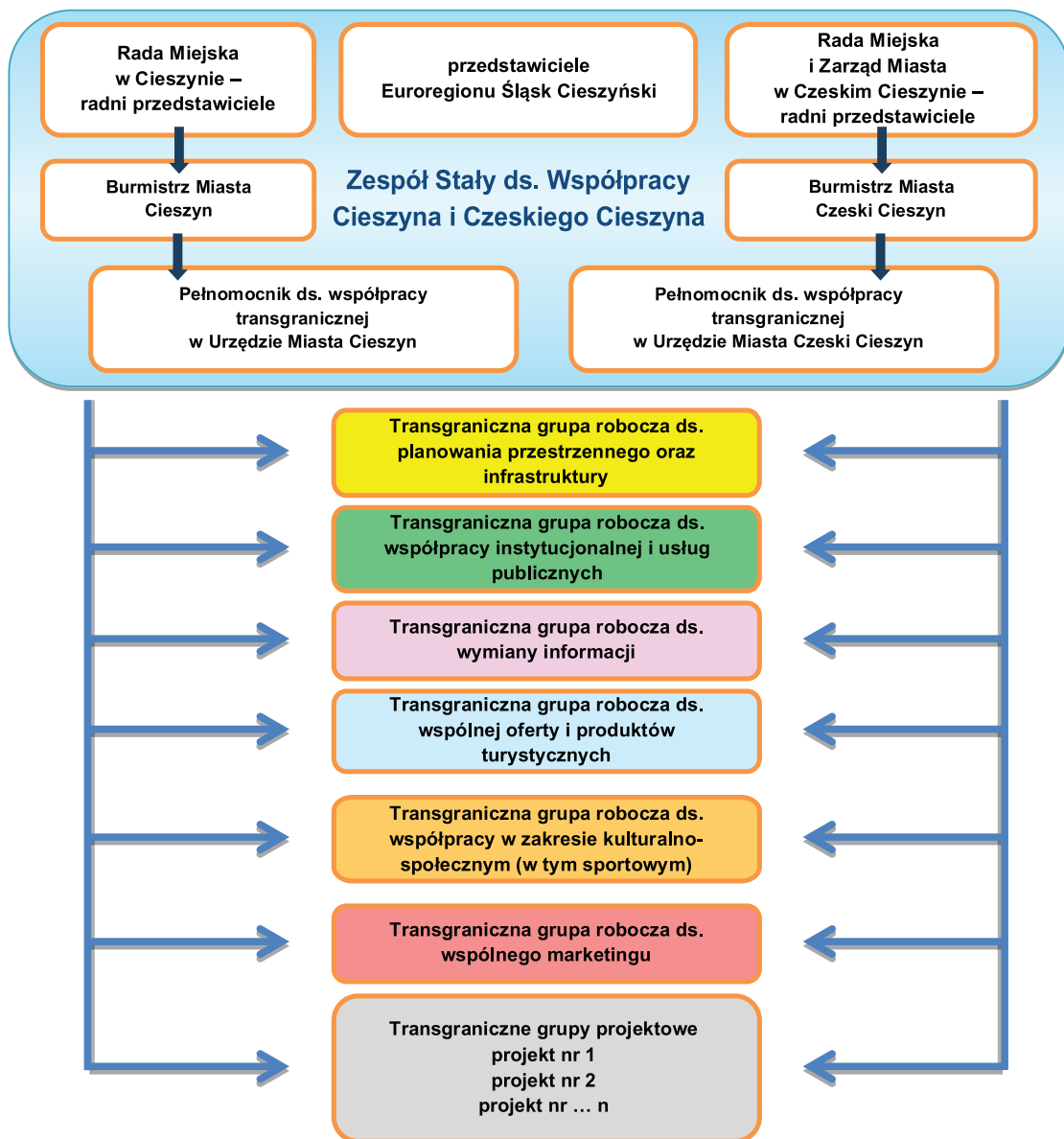
Wdrażanie i monitoring strategii, harmonogram

Główne etapy wdrażania strategii w horyzoncie do 2025 roku i w latach kolejnych

Źródło: opracowanie własne

Komponenty modelu wdrażania strategii

Źródło: opracowanie własne

Komponenty modelu wdrażania strategii

Ludzie

- radni i kadra samorządowa Cieszyna i Czeskiego Cieszyna,
- partnerzy: przedstawiciele Euroregionu Śląsk Cieszyński,
- pozostali interesariusze: przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, mediów oraz mieszkańców

Zadania

- organizacja wspólnych sesji tematycznych rad miejskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna,
- powołanie Zespołu Stałego ds. współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna,
- powołanie Pełnomocników ds. współpracy transgranicznej w obu miastach,
- powołanie transgranicznych grup roboczych i transgranicznych grup projektowych,
- uspołnienie dokumentów strategicznych obu miast,
- zabezpieczenie środków na wdrożenie strategii w obu miastach,
- pozyskanie do zaangażowania we wdrażanie strategii pozostałych interesariuszy,
- wdrażanie strategii: cele strategiczne, kierunki działań, projekty

Procedury i narzędzia

- radni podejmują uchwały dotyczące realizacji projektów transgranicznych i przeznaczają na ten cel środki w budżetach obu miast
- Zespół Stały ds. współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna podejmuje kluczowe decyzje dotyczące wdrażania strategii oraz ocenia postępy w jej realizacji
- Pełnomocnicy ds. współpracy transgranicznej w obu miastach planują, organizują, koordynują i monitorują bieżące działania wspólne, w tym pracę grup roboczych i grup projektowych oraz współpracują z innymi interesariuszami
- transgraniczne grupy robocze spotykają się regularnie i rozwijają współpracę w 6 wyznaczonych obszarach tematycznych
- transgraniczne grupy projektowe są odpowiedzialne za przygotowanie i wdrożenie poszczególnych wspólnych projektów

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

Opracowana strategia jest jednym z nielicznych dokumentów strategicznych o charakterze transgranicznym, które dotyczą bilateralnej współpracy tzw. miast podzielonych. Prace nad tym dokumentem koncentrowały się wokół działań i projektów, które planują wspólnie wdrażać Cieszyn i Czeski Cieszyn we współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” z siedzibą w Cieszynie i Regionalnym Stowarzyszeniem Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie oraz innymi interesariuszami.

W strategii zdefiniowano nie tylko kluczowe problemy i wyzwania we współpracy transgranicznej obu miast, ale przede wszystkim określono wychodzące im naprzeciw wspólne działania i projekty, których celem jest doprowadzenie do pogłębienia stopnia integracji i urzeczywistnienie wizji współpracy: *Euromiasto Cieszyn-Czeski Cieszyn 2025*.

Bardzo wartościowym rezultatem prac nad strategią jest utworzenie wspólnej, transgranicznej platformy współpracy instytucjonalnej obu miast i partnerów regionalnych, która będzie funkcjonowała w oparciu o Zespół Stały ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, a także polsko-czeskie transgraniczne grupy tematyczne i grupy projektowe.

Opracowana strategia dostarcza efektywnych narzędzi i mechanizmów rozwijających współpracę transgraniczną pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem, a także wyznacza horyzont oceny zaplanowanych do realizacji działań, wskazując jako kolejny etap integracji - utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej skupiającego oba miasta i ich partnerów regionalnych.

Komponenty modelu realizace strategie

Lidé

- partneři: zástupci Euroregionu Těšínské Slezsko,
- zástupitelé a personál samosprávy Českého Těšína a Cieszyna,
- ostatní zájemci: zástupci nevládních organizací, podniků, médií a obyvatel

Úkoly

- pořádání společných tematických zasedání zástupců měst Českého Těšína a Cieszyna,
- zřízení Stálého týmu pro spolupráci Českého Těšína a Cieszyna,
- jmenování Zmocněnců pro přeshraniční spolupráci v obou městech,
- zřízení přeshraničních pracovních skupin a přeshraničních projektových skupin,
- dosažení soudržnosti strategických dokumentů obou měst,
- zajištění prostředků na realizaci strategie v obou městech,
- získání ostatních zájemců a jejich zapojení do realizace strategie,
- realizace strategie: strategické cíle, směry aktivit, projekty

Shrnutí

Zdroj: vlastní zpracování

Postupy a nástroje

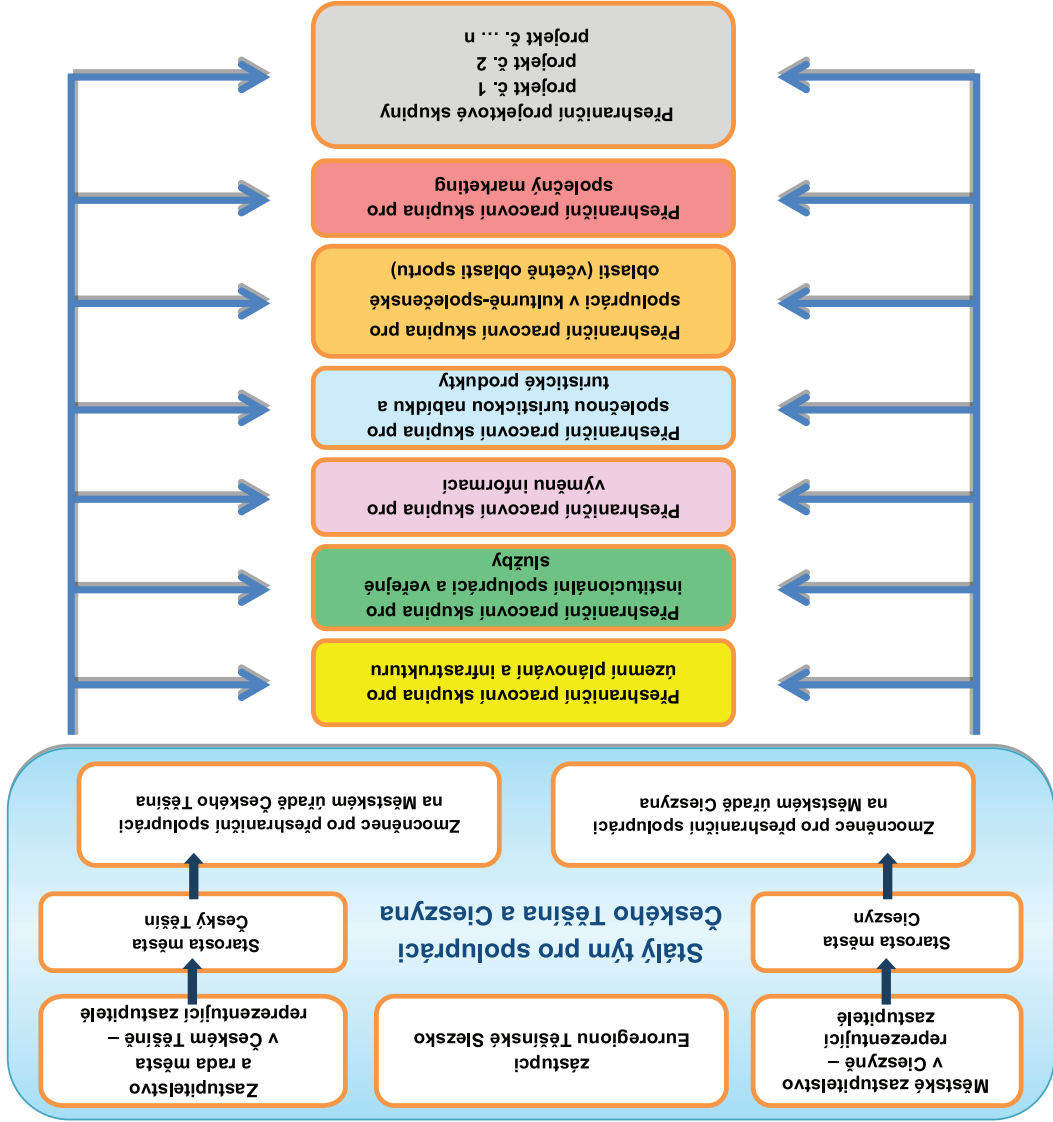
- zastupitelé přijímají usnesení týkající se realizace přeshraničních projektů a vymezují pro tento účel prostředky v rozpočtech obou měst
- stálý tým pro spolupráci Českého Těšína a Cieszyna rozhoduje v klíčových otázkách týkajících se realizace strategie a hodnotí pokroky v její realizaci
- Zmocněnci pro přeshraniční spolupráci v obou městech plánují, organizují, koordinují a monitorují průběžně společné aktivity, včetně práce pracovních skupin a projektových skupin a spolupracují s jinými zájemci
- přeshraniční pracovní skupiny se pravidelně setkávají a rozvíjejí spolupráci v 6 výtčených tematických oblastech
- přeshraniční projektové skupiny jsou zodpovědné za přípravu a realizaci jednotlivých společných projektů

Zpracovaná strategie je jedním z mála strategických dokumentů přeshraničního charakteru, které se týkají bilaterální spolupráce tzv. rozdělených měst. Práce na tomto dokumentu byly soustředěny kolem aktivit a projektů, které plánují společně realizovat Český Těšín a Cieszyn ve spolupráci s Regionálním sdružením územní spolupráce Těšínského Slezska se sídlem v Českém Těšíně a Sdružením rozvoje a regionální spolupráce „Olza“ se sídlem v Cieszyně a jinými zainteresovanými subjekty.

Ve strategii byly definovány nejen klíčové problémy a výzvy v přeshraniční spolupráci obou měst, avšak především byly specifikovány aktivity a projekty, které jim vycházejí vstříc, a jejichž cílem je prohloubení míry integrace a uskutečnění vize této spolupráce: *Euroměsto Český Těšín-Cieszyn 2025*.

Velmi hodnotným výsledkem práce nad tvorbou strategie je vytvoření společné přeshraniční platformy pro institucionální spolupráci obou měst a regionálních partnerů, která bude fungovat na bázi Stálého týmu pro spolupráci Českého Těšína a Cieszyna, a také česko-polské přeshraniční tematické skupiny a projektové skupiny.

Zpracovaná strategie poskytuje efektivní nástroje a mechanismy rozvíjející přeshraniční spolupráci mezi Českým Těšínem a Cieszynem, a také vyznačuje horizont hodnocení naplňovaných aktivit a jako další etapu integrace určuje – vytvoření Evropského seskupení pro územní spolupráci sdružujícího obě města a jejich regionální partnery.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

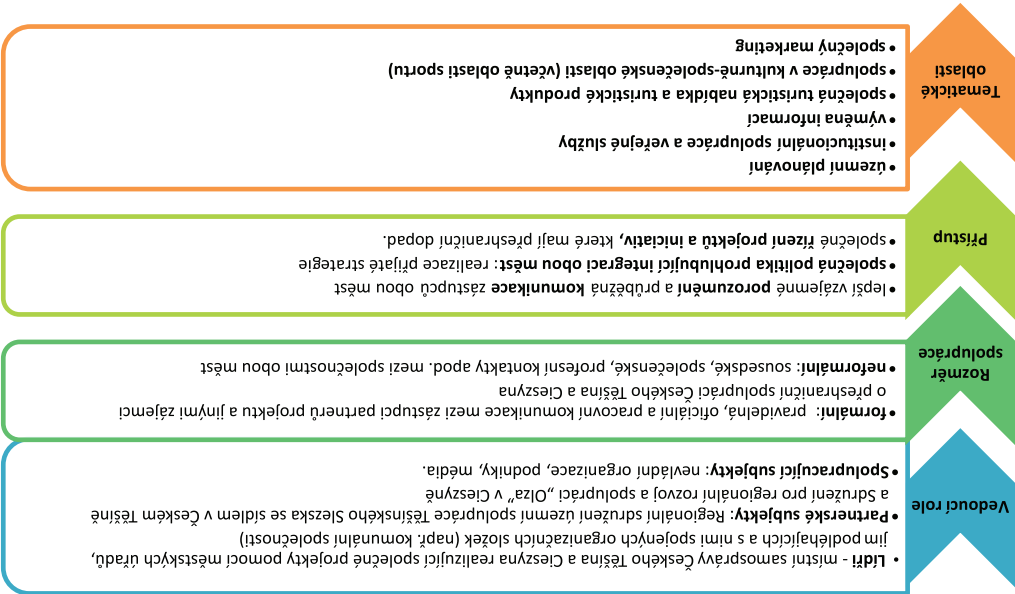
Hlavní etapy realizace strategie v horizontu do roku 2025 a v následujících letech

Realizace a monitoring strategie, harmonogram

Zdroj: vlastní zpracování

4	SPOLEČNÁ TURISTICKÁ NABÍDKA A TURISTICKÉ PRODUKTY	Soudržná přeshraniční turistická nabídka České- ho Těšína a Cieszyna přitahující do Těšínského Slezska návštěvníky z Polska, České republiky a jiných zemí.
5	SPOLUPRÁCE V KULTURNĚ- SPOLEČENSKÉ OBLASTI (VČETNĚ OBLASTI SPORTU)	Přeshraniční politika týkající se kultury a sportu, orientovaná na ochranu kulturních hodnot, roz- voj různorodé kulturní nabídky a propagaci zdra- věho životního stylu, integrující společnost Čes- kého Těšína a Cieszyna.
6	SPOLEČNÝ MARKETING	Přeshraniční politika týkající se budování soudrž- něho image obou měst, propagující společnou značku Český Těšín – Cieszyn, zahrnující systém vizuální identifikace obou měst pro společně pro- jekty.

Plán realizace mise a vize týkající se přeshraniční spolupráce Českého Těšína a Cieszyna

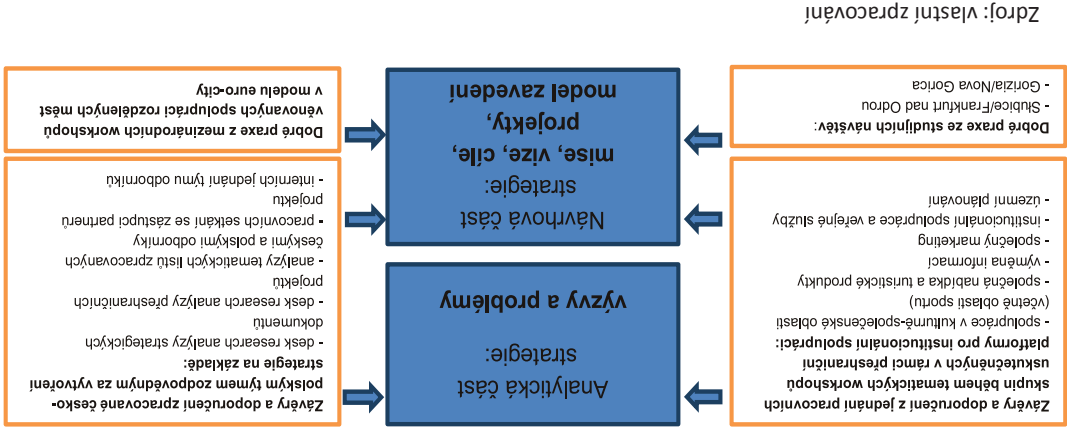
Zdroj: vlastní zpracování

Strategické cíle týkající se přeshraniční spolupráce měst: Český Těšín a Cieszyn v kontextu rozvoje Euroregionu Těšínského Slezska

Č. Tematická oblast přeshra- niční spolupráce	Strategický cíl	1 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	2 INSTITUCIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE A VEŘEJNÉ SLUŽBY	3 VÝMĚNA INFORMACÍ
		Zavedení systému integrovaného územního plá- nování v Českém Těšíně a Cieszyně, zohledňující- ho rozdíly v právních systémech obou měst, avšak současně tvořícího podmínky pro optimální vyu- žití území ke společným potřebám.	Společně využít veřejné infrastruktury obou měst v možném rozsahu, rozvoj přeshraničních veřejných služeb a realizace soudržně investiční politiky v Českém Těšíně a Cieszyně, mj. v rozsa- hu rozvoje komunálních a komerčních investic, a také veřejno-soukromých.	Společná informační politika založená na přeshra- ničním systému pro výměnu informací na různých úrovních, a také na jejím společném tvoření a ši- ření.

Metodika zpracování dokumentu

Metodika zpracování strategie

Vize a mise týkající se přeshraniční spolupráce měst: Český Těšín a Cieszyn v kontextu rozvoje Euroregionu Těšínské Slezsko

Vize

Evropské město Český Těšín – Cieszyn 2025 +

Mise

Spolupráce Českého Těšína a Cieszyna založená na jedinečných hodnotách jako hnací síla integrace lokální společnosti, zlepšení kvality života obyvatel, rozvoje podnikání a cestovního ruchu, péče o historické zdroje a ochranu životního prostředí v Euroregionu Těšínské Slezsko

Zpracovaná strategie je klíčovým výsledkem spolupráce Českého Těšína a Cieszyňa, Sdružení rozvoje a regionální spolupráce "Olza" se sídlem v Cieszyň (dále jen OLZA) a Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska se sídlem v Českém Těšíně (dále jen RST5) v rámci projektu "Český Těšín/Cieszyň INEurope". Tento projekt partneri realizovali v letech 2018-2019 a jeho účelem bylo zpracování strategického dokumentu umožňujícího vytvoření funkčního prostoru pro společenské soužití, kulturní život a lepší vzájemné poznávání společnosti Českého Těšína a Cieszyňa. Umožní to ještě lépe využít fenomén tzv. rozděleného města, zviditelnit hodnoty řeky Olše a unikátní motiv hranice, který je symbolicky přítomen na mostě Družby, jako prvek krystalizující společenskou, prostorovou a funkční strukturu obou měst.

Historické osudy Českého Těšína a Cieszyňa se proplétají s událostmi významnými pro Těšínské Slezsko, které po mnoho let na obou stranách hranice vyvolávaly emoce. Po pádu komunistického bloku, díky sociálně-ekonomickým transformacím v Polsku a České republice, a v rámci zintenzivnění spolupráce obou zemí v rámci Visegrádské skupiny, přestávala být hranice na Olši postupně líní rozdělení a přeměnila se na nový prostor pro přeshraniční spolupráci obou měst. V roce 1998 Český Těšín a Cieszyň spolu se sousedními českými a polskými obcemi podepsaly dohodu otevírající cestu k institucionalizované spolupráci v rámci Euroregionu Těšínské Slezsko. Euroregion je dodnes předním tvůrcem a animátorem česko-polské přeshraniční spolupráce v Těšínském Slezsku.

Aktivita podporující rozvoj přeshraniční spolupráce jsou velmi důležité, a to z hledem k mnoha bariérám, které tento proces komplikují. Klíčovými bariérami pro spolupráci měst Český Těšín a Cieszyň jsou m.j.:

- rozdíly v legislativních a správních systémech v Polsku a České republice;
- nedostatek soukromých a veřejných financí na rozvoj přeshraniční spolupráce;
- rozdíly v individuálních cílech a potřebách partnerů;
- nízká úroveň vzájemné důvěry;
- nedostatek zájem o přeshraniční spolupráci z hledem k absenci znalostí o jejích mechanismech a výhodách, jakých je díky ní možné dosáhnout;
- nízká úroveň znalostí jazyka partnera, a to především odborné terminologie a komunikační problémy.

Důležitým nástrojem, který je možné využít v rámci přeshraniční spolupráce, aby se minimalizoval dopad výše uvedených bariér a mnoha jiných faktorů brzdících tento proces, je strategie. Strategie je nástrojem pro udržitelně plánování v regionech, a to včetně regionů, který je rovněž možné využít m.j. pro potřeby spojení měst, které chtějí rozvíjet přeshraniční spolupráci se svými nejbližšími sousedy. Strategie určuje způsob pro realizaci iniciativ a projektů, které budou partneri společně realizovat za účelem dosažení sjednaných cílů a výsledků spolupráce.

Zadavatelé:

Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska
se sídlem v Českém Těšíně

Sdružení rozvoje a regionální spolupráce „Olza“
se sídlem v Cieszyňě

Datum zpracování: srpen 2019

Zhotovitelé:

Kreatus sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biata, 11 Listopada 60-62
www.kreatus.eu

Akademia WSB

41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Ciepłaka 1C
www.wsb.edu.pl

Autoři:

dr Joanna Kurowska-Pysz
ing. Marian Razima
dr inż. Łukasz Wróblewski

Konzultace:

Tomáš Balcar
Gabriela Hřebáčková
Renata Karpíňská
Bogdan Kasperek
Petra Mitřengová
Marek Olszewski
Pavel Peč
Gabriela Staszkievicz
Experti

PRŮKRAČKOVÉ HRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt je spolufinancován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu
pro regionální rozvoj - Program Interreg V-A Česká republika – Polsko

STRATEGIE PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉHO TĚŠINA A CIESZYNA V KONTEXTU ROZVOJE EUROREGIONU TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO

Shrnutí

